

BUREAU CRIMINALITEITS
BUREAU PREVENTIE

DOELGROEPONDERZOEK

L-SIDE

P.S.V. Eindhoven

alleen voor intern gebruik

Bureau Criminaliteitspreventie
N.C. Hilhorst en A.G. van Dijk.

Universiteit van Amsterdam,
Stichting het Persinstituut
J. Meijs en H. van der Brug.
Amsterdam, maart 1989

INHOUD

	Pagina
1 INLEIDING	1
1.1 Aanleiding en doelstelling	1
1.2 Onderzoeksopzet	1
1.3 De werving	2
1.4 De uitvoering	4
1.5 De steekproef	4
1.6 Leeswijzer	5
2 ACHTERGRONDGEGEVENS	7
2.1 Inleiding	7
2.2 Leeftijd	7
2.3 Woonplaats en gezinssituatie	7
2.4 Werkend/werkloos/schoolgaand	8
3 VRIJE TIJDSBESTEDING	11
3.1 Inleiding	11
3.2 Algemeen	11
3.3 Sport	12
3.4 Buurthuizen/jongerencentra	13
3.5 Koffieshop	14
3.6 Stamcafé	14
3.7 Supportershome	14
3.8 Vrienden	15
3.9 Gebruik alcohol/drugs	16
4 WEDSTRIJDBEZOEK	17
4.1 Inleiding	17
4.2 Frequentie	17
4.3 Side	17
4.4 Reizen bij uitwedstrijden	19
4.5 Ontmoeten vrienden voor de wedstrijd	19
5 VOETBALVANDALISME EN OVERIGE VORMEN VAN DELINQUENT GEDRAG	20
5.1 Inleiding	20
5.2 Vechten/vandalisme/inbraak	20
5.3 Houding ten opzichte van rellen bij P.S.V.	20
5.4 Opgepakt	21
5.5 Attitude voetbalvandalisme	22
6 SUPPORTERSPROJECT	23
6.1 Inleiding	23
6.2 Bekendheid supporterscoördinatoren	23
6.3 Mogelijke taken/activiteiten supporterscoördinatoren	23
6.4 Gewenste activiteiten	24
6.5 Deelname jeugdwelzijnsprojecten	25
7 SAMENVATTING EN CONCLUSIES	26

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doelstelling

Begin 1988 zijn in zes gemeenten, te weten Eindhoven (PSV), Amsterdam (Ajax), Rotterdam (Feijenoord), Den Haag (FC Den Haag), Zwolle (PEC Zwolle) en Utrecht (FC Utrecht), lokale experimenten "Voetbalvandalisme en Jeugdwelzijn" gestart.

De hoofddoelstelling van het project in Eindhoven luidt: "het terugdringen van vandalistisch gedrag van jeugdige voetbalsupporters in het bijzonder en van vandalistisch gedrag van Eindhovense jongeren in het algemeen".

Dit wordt gerealiseerd via een gezamenlijke aanpak van de problematiek onder jeugdige voetbalsupporters.

In het actieplan "Voetbalvandalisme. Een Sociaal Preventieve Aanpak" wordt de noodzaak gesignaleerd van het uitvoeren van een ondersteunend onderzoek, met het doel om meer inzicht te krijgen in de aard en omvang van problemen, wensen en behoeften van de specifieke doelgroep jeugdige problematische supporters die zich al dan niet frequent te buiten gaan aan voetbalvandalistisch gedrag.

Naar aanleiding hiervan is een doelgroeponderzoek gehouden in het kader van het experiment Voetbalvandalisme en Jeugdwelzijn te Eindhoven (zie Voetbalvandalisme. Een Sociaal Preventieve Aanpak, pag. 3).

De doelen van dit doelgroeponderzoek kunnen als volgt worden omschreven:

- Het verkrijgen van inzicht in de samenstelling van de doelgroep;
- Het verkrijgen van (nader) inzicht in de mogelijkheden om het voetbalvandalisme dat door de doelgroep wordt gepleegd te verminderen.

1.2 Onderzoeksopzet

In alle zes lokaties is in het kader van de effectmeting door de Universiteit van Amsterdam een voormeting gehouden. Het doelgroeponderzoek houdt een verbreding in van deze voormeting*: extra respondenten en extra vragen.

Om de in 1.1 beschreven doelstellingen te realiseren is de volgende onderzoeksopzet gevolgd:

- Bij 66 sidesupporters (35 meer dan in het kader van de voormeting geënquêteerd zouden worden) is een geprecodeerde vragenlijst afgenomen. Dit onderzoeksdeel, waarin vooral kwantitatieve gegevens over de doelgroep verzameld zijn heeft vooral betrekking op de eerste doelstelling.

*= Onder andere uit efficiency overwegingen wordt het het meest wenselijk geacht om dit doelgroeponderzoek te koppelen aan de voormeting die in het kader van de effectevaluatie door de Universiteit van Amsterdam gehouden wordt.

De vragenlijst bestaat uit de volgende onderdelen:
achtergrondvariabelen (leeftijd, woonwijk, thuissituatie, maatschappelijke positie), vrijetijdsbesteding, contacten met jeugdwelzijnsinstellingen, voetbalbezoek en betrokkenheid bij (voetbal)vandalisme.

- aan het diepte-interview, dat in het kader van de voormeting gehouden wordt met 35 sidesupporters, is een aantal vragen toegevoegd, die vooral betrekking hebben op het tweede doel van dit onderzoek, namelijk behoeften van sidesupporters. Zo zijn er bijvoorbeeld vragen gesteld over gewenste - onder andere door de supporterscoördinator - te initiëren en mede te organiseren activiteiten.
- In dit deel zijn vooral kwalitatieve gegevens verkregen.

Het veldwerk en het verwerken van de enquêtegegevens is uitgevoerd door de Universiteit van Amsterdam; op basis daarvan heeft Bureau Criminaliteitspreventie deze rapportage verzorgd.

1.3 De werving

Methode en samenwerking

In een vergadering van de Lokale Begeleidingscommissie Eindhoven is gediscussieerd over de wijze waarop de supporters benaderd zouden worden voor het onderzoek. De onderzoekers van de Universiteit van Amsterdam hebben bij die gelegenheid gewezen op het gebruik van de zogeheten 'sneeuwbal-methode': via een supporter contact leggen met een aantal andere P.S.V.-aanhangers.

De onderzoekers hadden geen contacten met P.S.V.-supporters. De supporterscoördinatoren in Eindhoven konden bij de start van de werving geen namen en/of telefoonnummers van supporters verschaffen omdat zij zich nog niet officieel gepresenteerd hadden aan de supportersgroep. Besloten werd om tijdens een thuiswedstrijd van P.S.V. respondenten te werven. Daarvoor werd de bekerwedstrijd P.S.V.-Volendam op zaterdag 19 november 1988 gekozen. De supporters zijn aangesproken vóór de wedstrijd (vanaf een uur voor de aanvang) en tijdens de rust. Het feit dat de supportercoördinatoren op dat moment nog niet of nauwelijks bekend waren bij de doelgroep betekent niet dat zij zich niet verdienstelijk hebben kunnen maken voor het onderzoek. Uit het zicht van de supporters konden zij de onderzoeker wijzen op groepen supporters die voor werving in aanmerking kwamen. Bovendien stelden zij de onderzoeker voor aan de suppoosten die vervolgens ook weer voor het onderzoek interessante supporters konden aanwijzen. Het voorzichtig handelen van de supporterscoördinatoren is in de vergadering van de Lokale Begeleidingscommissie Eindhoven van 28 oktober 1988 aan de orde geweest.

Er werd de wens geuit dat de coördinatoren niet geïdentificeerd dienden te worden met de effectevaluatie en het doelgroeponderzoek voordat zij zich hadden gepresenteerd aan de doelgroep.

Niet alleen de supporterscoördinatoren hebben zich, zij het op afstand, verdienstelijk gemaakt bij de werving. Ook P.S.V. in de persoon van de veiligheidscoördinator de heer Westelaken en de eerder genoemde suppoosten hebben medewerking verleend. Daarnaast is de supportersvereniging van P.S.V. behulpzaam geweest bij de uitvoering door de ruimte van de vereniging ter beschikking te stellen voor het afnemen van de interviews.

Contacten met P.S.V.-supporters

Ruim voor aanvang van de wedstrijd P.S.V.-Volendam sprak de onderzoeker verschillende supportersgroepjes op de tribune aan met de vraag of zij wilden meedoen aan het onderzoek. De introductie van de onderzoek luidde ongeveer: "Ik ben werkzaam aan de Universiteit van Amsterdam en doe onderzoek onder supporters van acht voetbalclubs. P.S.V. behoort tot die clubs. Als je meedoet aan het onderzoek betekent dat, dat je of alleen een vragenlijst invult waarvoor je f 20,- krijgt, of je vult een lijst in én er wordt een gesprek met je gevoerd. Voor het gesprek en de lijst krijg je f 30,-. Het gesprek wordt opgenomen op een bandje. De gegevens worden anoniem verwerkt". Van de supporters die wilden participeren werden voornaam, telefoonnummer, leeftijd en woonplaats gevraagd en er werd verteld dat zij binnen enkele dagen zouden worden opgebeld met de mededeling waar en hoe laat het onderzoek zou worden uitgevoerd. Bovendien werd gevraagd of zij meer jongens kenden die aan het onderzoek wilden meedoen. Ter illustratie van de sneeuwbal-methode is het waard te vermelden hoe de supportersgroep is benaderd, die voor elke thuiswedstrijd van P.S.V. bij elkaar komt in café de Banaan. De groep zou zich, onder politiebegeleiding, lopend naar het Philips-stadion begeven. Er werd verwacht dat zij vlak voor de aanvang van de wedstrijden zouden arriveren. De onderzoeker wachtte hen op bij de ingang van het stadion. Een suppoost zou enkele sleutelfiguren aanwijzen. De onderzoeker sprak twee sleutelfiguren, kreeg hun namen en telefoonnummers en de toezegging dat zij voor ongeveer dertig respondenten konden zorgen. Er zou telefonisch contact worden onderhouden. Tijdens P.S.V.-Volendam is tevens een aantal zeer jonge supporters benaderd. Op aanwijzen van een suppoost is een aantal aangesproken in het vak dat voor de allerjongsten is bestemd. Ook dat leverde een aantal toezeggingen op. In de week na 19 november zijn alle potentiële respondenten gebeld met de mededeling dat zij zich op zaterdag 3 december op een bepaald tijdstip konden melden in de ruimte van de supportersvereniging in het Philips-stadion. Het resultaat van de werving op 19 november 1988 en de telefonische bevestiging in de week na 19 november leek de verwachting te wettigen dat 1 interviewronde in Eindhoven voldoende zou zijn om het onderzoek uit te voeren. Dat bleek niet het geval. De eerste interviewronde leverde niet het aantal respondenten op dat op grond van de toezeggingen verwacht werd. Een groot aantal supporters liet het afweten, met name de groep uit café de Banaan. Daardoor was de tweede sessie nodig.

De werving voor de tweede sessie heeft op een drietal manieren plaatsgevonden:

- a. de respondenten die tijdens de eerste sessie niet verschenen maar waarvan wel telefoonnummers bekend waren, werden opnieuw benaderd (waaronder de contactpersoon voor de groep uit café de Banaan);
- b. er werd een bezoek gebracht aan café de Banaan op zaterdag 21 januari 1989, enkele uren voor het vertrek van de combi-trein naar Maastricht voor de wedstrijd MVV-P.S.V. In het café is supporters gevraagd te participeren in het onderzoek;
- c. via de supporterscoördinatoren. Zij waren inmiddels bekend bij de doelgroep en konden daardoor een aantal supporters benaderen.

Het resultaat van de werving was dat tijdens de tweede interviewronde op woensdag 25 januari in de ruimte van de supportersvereniging voldoende supporters verschenen om het beoogde aantal gesprekken en vragenlijsten te realiseren.

1.4 De uitvoering

De eerste interviewronde vond plaats op 2 december 1988 in het Philips-stadion. Er werden ongeveer 70 respondenten verwacht. Zij hadden een tijd doorgekregen waarop ze in het stadion moesten zijn.

Het onderzoeksteam bestond uit acht interviewers. Een deel van de respondenten vulde eerst de lijst in om daarna het gesprek te voeren. Voor andere respondenten was de volgorde omgekeerd. De gesprekken zijn individueel gevoerd. De lijsten werden ingevuld in aanwezigheid van een onderzoeker. Deze kon vragen beantwoorden over de lijsten en toezicht houden. Tevens controleerde hij of de lijsten volledig en correct waren ingevuld. Bovendien hield hij zich bezig met het betalen van de respondenten. Dezelfde procedure is gevolgd tijdens de tweede sessie. Het onderzoeksteam bestond toen uit zeven personen. De sessies zijn in ontspannen sfeer verlopen. Bij controle van de lijsten bleek dat slechts enkelen teruggestuurd moesten worden om vergeten of overgeslagen vragen te beantwoorden. Het resultaat van de sessies: 35 gesprekken en 66 lijsten.

1.5 De steekproef

De groep die participeerde in het onderzoek is geselecteerd op een aantal kenmerken:

- leeftijd;
- duur supporterschap;
- mate van problematisch gedrag als voetbalsupporter;
- woonplaats, woonwijk.

De reden voor een selectie op deze kenmerken is in de eerste plaats gelegen in het feit dat het trekken van een 'representatieve' steekproef niet mogelijk is.

Voor een verantwoorde representatieve steekproef is het noodzakelijk dat de populatie (de gehele doelgroep van het onderzoek) qua omvang (kwantitatief) en qua samenstelling (kwalitatief) nauwkeurig bekend is.

Dat is bij groepen voetbalsupporters, althans de delen van de supportersgroepen die zich siders noemen, niet het geval. Het is methodisch dan het meest verantwoord om respondenten te selecteren op basis van kenmerken die voor het onderzoek van belang zijn. Daardoor is het mogelijk om ook met niet-representatieve gegevens te komen tot verantwoorde conclusies met name in termen van samenhangen tussen variabelen. Voor de uitvoering van het veldwerk is aan de Lokale Begeleidingscommissie een steekproefsamenstelling gepresenteerd. Daar is om een tweetal redenen van afgeweken. In de eerste plaats zijn er minder jonge supporters geïnterviewd dan gepland. Tijdens de eerste sessie bleek dat de jongsten weinig tot niets te melden hadden. Besloten werd om niet meer onder de jongsten te werven. Een tweede reden is gelegen in de gebruikte sneeuwbal-methode. Nadeel van deze methode (aan een supporter wordt gevraagd om meerdere jongens te benaderen om te participeren en mee te nemen) is dat men zich niet altijd houdt aan de opgegeven leeftijden, de aantallen (soms waren de groepjes kleiner dan aangekondigd, soms groter) en woonplaatsen. Ten gevolge van bovenstaande factoren wijkt onze steekproef af van de geplande verdeling naar leeftijd. Naar woonplaats werd geen afwijking geconstateerd. Tot slot, voor het onderzoek zijn geen meisjes benaderd. Reden daarvoor is dat slechts een gering aantal meisjes deel uit maakt van de L-side. Die zijn bovendien weinig richtinggevend voor interactie-processen binnen de L-side. Dus, zowel om verwerkingstechnische als om inhoudelijke redenen leek het weinig zinvol meisjes in de steekproef op te nemen.

1.6 Leeswijzer

In de hoofdstukken 2 tot en met 5 worden de belangrijkste resultaten uit de vragenlijst (66 respondenten), waar mogelijk aangevuld met informatie uit de diepte-interviews (35 respondenten), weergegeven. Als in dit verslag gesproken wordt over de "L-side" wordt niet de hele L-side bedoeld, maar het jonge problematische deel van deze side. Hoofdstuk 6 is uitsluitend gebaseerd op de informatie die verkregen is uit de diepte-interviews. In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op enkele achtergrondgegevens van de respondenten als onder andere leeftijd, gezinssituatie en of jongeren werken, schoolgaand of werkloos zijn. Hoofdstuk 3 beschrijft enkele aspecten van de vrijetijdsbesteding van de geïnterviewde jongens, bijvoorbeeld of ze actief sporten, of ze regelmatig naar bepaalde koffieshops/café/buurt- en jongerencentra gaan. Ook wordt ingegaan op het alcohol/drugsgebruik door de respondenten. In hoofdstuk 4 wordt de frequentie van het wedstrijdbezoek beschreven, hoe de respondenten naar uitwedstrijden reizen, tot welke type sider ze zichzelf vinden behoren, waar ze hun vrienden ontmoeten etc..

■

In hoofdstuk 5 wordt beschreven hoeveel van de respondenten zich schuldig maken aan delinquent gedrag rond en buiten het voetbal en hun houding ten opzichte van rellen bij P.S.V.

In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op het supportersproject in Eindhoven, onder andere is gevraagd of de respondenten de supporterscoördinatoren kennen en wat hun taken zouden kunnen zijn.

■

Hoofdstuk 7 bevat een samenvatting van de onderzoeksresultaten en geeft een aantal conclusies weer.

2 ACHTERGRONDGEGEVENS

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de achtergronden van de geënquêteerde jongeren. Beschreven wordt de leeftijd, de woonplaats, de gezinssituatie, de afgeronde schoolopleiding van de geïnterviewde jongeren en of de respondenten op dit moment schoolgaand, werkend of werkloos zijn.

2.2 Leeftijd

In totaal zijn in het kader van het doelgroeponderzoek 66 jongens geënquêteerd in de volgende leeftijdscategorieën:

Tabel 1: leeftijd

Leeftijd	abs	%
13, 14, 15	5	8%
16, 17, 18	28	42%
19, 20, 21	20	30%
22, 23, 24	5	8%
25 en ouder	<u>8</u>	<u>12%</u>
totaal	66	100%

De meeste respondenten zijn tussen de 16 en de 21 jaar. De groep "jonkies" is vrij klein.
De reden hiervoor is aangegeven in 1.5.

2.3 Woonplaats en gezinssituatie

Opvallend is dat 62% (41) van de geïnterviewde jongeren niet in Eindhoven zelf woont, maar in de omliggende dorpen. Genoemd wordt vooral Best, Gemert en ook Budel, Breugel, Nuenen, Veldhoven, etc. Van de Eindhovense respondenten woont de helft (11) in Woensel.

De diversiteit in woonplaatsen heeft als gevolg dat de supporters geen hechte groep vormen, maar de "L-side" uit kleine groepjes bestaat die elkaar lang niet allemaal kennen.

Tabel 2: woonsituatie

Woonsituatie	abs	%
wonend bij ouders	50	76%
alleenstaand	8	12%
gehuwd	5	8%
samenwonend	1	1%
anders	<u>2</u>	<u>3%</u>
totaal	66	100%

Uit deze tabel blijkt dat driekwart van de respondenten nog thuis woont. Uit de leeftijdscategorie 13 tot en met 16 jaar woont 100% van de respondenten bij ouder(s). Twee jongens wonen in een internaat. Van degenen die zelfstandig wonen heeft slechts 1 jongen geen contact met zijn ouders, de rest komt vrij regelmatig thuis.

Vijf jongens noemen als reden om het ouderlijk huis te verlaten het feit dat ze gingen trouwen of samenwonen. Zes jongens wilden het huis uit en van twee jongens wilden de ouders dat ze het huis uitgingen.

2.4 Werkend/werkloos/schoolgaand

Onderstaande tabel geeft aan hoeveel scholieren, werkende en werkloze jongeren geïnterviewd zijn.

Tabel 3: aantal geënquêteerde schoolgaande, werkende en werkloze jongeren

	abs	%
schoolgaand	30	45%
werkend	25	38%
werkloos	<u>11</u>	<u>17%</u>
totaal	66	100%

Geen van de (13) respondenten die ouder is dan 21 jaar, zit nog op school.

Het aantal werkloze jongeren ligt boven het landelijk gemiddelde: van de landelijke beroepsbevolking van 15-24 jaar is 22% werkloos*.

*= Uit Statistisch Zakboek 1988 CBS-publikatie.

Uit tabel 3 is af te leiden dat in dit onderzoek het percentage werklozen uit de beroepsbevolking (werkend en werkloos) 31% bedraagt.

Tabel 4: hoogst afgeronde schoolopleiding

Opleiding	abs	%
lagere school	11	17%
LBO	19	30%
MAVO, MBO	25	39%
HAVO, atheneum, gymnasium	8	12%
HBO	<u>1</u>	<u>2%</u>
totaal	64	100%

Van de 11 jongeren die de lagere school als hoogst afgeronde schoolopleiding noemen zijn er zes nog schoolgaand. Naast de vraag wat de hoogste schoolopleiding die ze voltooid hebben, is gevraagd of de respondenten het over het algemeen naar hun zin op school hebben/hadden.

Tabel 5: naar zin op school

	abs	%
ja	11	17%
wisselend	38	57%
nee	<u>17</u>	<u>26%</u>
	66	100%

Een relatief hoog percentage van respondenten heeft/had het niet echt naar z'n zin op school. Het zijn vooral de jongeren die nu werken die zeggen het niet echt naar hun zin op school te hebben gehad.

Ruim eenderde van de jongeren spijbelt/spijbelde regelmatig. 70% van de jongeren zegt wel eens problemen op school te hebben gehad, met name met leerkrachten en ook met medeleerlingen. De respondenten die een lagere opleiding hebben gevolgd hebben vaker problemen op school dan de respondenten die een hogere opleiding volgen/gevolgd hebben.

De helft van de jongens met problemen op school had/heeft (ook) af en toe leerproblemen. Twaalf jongens zijn vanwege conflicten met leerkrachten van school gegaan of verwijderd, drie jongeren vanwege leerproblemen en twee vanwege conflicten met medeleerlingen.

De geïnterviewde werkende jongeren zijn werkzaam in veel verschillende beroepen en dan hoofdzakelijk in beroepen waarvoor een LBO-opleiding vereist is: schilder, slager, loodgieter, monteur, spuitser, frezer, tuindersknecht, bouwvakker, metaalbewerker, draaier, productiemedewerker, administratief medewerker etc.. Aan deze jongeren is gevraagd of zij het naar hun zin hebben op hun werk.

Tabel 6: naar zin op werk

	abs	%
ja	18	72%
wisselend	6	24%
nee	<u>1</u>	<u>4%</u>
totaal	25	100%

Bijna driekwart van de jongeren is tevreden met het werk dat zij doen.

Van de elf werkloze jongeren zijn drie jongeren langer dan één jaar werkloos.

Verder is ook gevraagd naar de attitude ten opzichte van werkloosheid:

17 jongeren vinden het erg om werkloos te zijn, aangezien ze het belangrijk vinden om te werken.

30 jongeren vinden het erg om werkloos te zijn, aangezien ze dan te weinig geld hebben.

13 jongeren vinden het niet erg om werkloos te zijn, aangezien ze wel wat zouden bijklussen.

1 jongere vindt het niet erg om werkloos te zijn, aangezien hij niet graag werkt.

Er is geen duidelijk verband tussen het erg of minder erg vinden om werkloos te zijn en het daadwerkelijk werkloos (werkend of schoolgaand) zijn.

3 VRIJE TIJDSBESTEDING

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de vrije tijdsbesteding van de geïnterviewde jongeren. Beschreven wordt waar ze hun vrije tijd doorbrengen wat ze zoal doen, of ze passief of actief met sport bezig zijn, of ze regelmatig naar bepaalde buurthuizen/jongerencentra, café's of koffieshops gaan (en zo ja welke) en of ze makkelijk vrienden maken.

Tenslotte wordt stilgestaan bij het gebruik van alcohol en drugs door de respondenten.

Het bezoek van voetbalwedstrijden als vrije tijdsbesteding wordt in een volgend hoofdstuk beschreven.

3.2 Algemeen

Aan de geïnterviewde jongeren is gevraagd waar ze hun vrije tijd meestal doorbrengen.

Tabel 7: plaats vrije tijdsbesteding

	abs	%
meestal thuis	8	12%
ongeveer even vaak thuis		
als buitenshuis	28	42%
meestal buitenshuis	<u>30</u>	<u>46%</u>
totaal	66	100

Uit deze tabel blijkt dat de respondenten vaak hun vrije tijd buitenshuis doorbrengen. In de volgende tabel staat welke activiteiten ze ondernemen.

Tabel 8: activiteiten algemeen

Activiteiten	paar keer per week	1 keer per week	1 keer per maand	nauwelijks/ nooit	totaal
televisie kijken	63 (97%)	2 (3%)	-- --	-- --	65 (100%)
disco	29 (44%)	18 (27%)	7 (11%)	12 (18%)	66 (100%)
straat slenteren	28 (43%)	5 (7%)	7 (11%)	26 (39%)	66 (100%)
kaarten	23 (35%)	11 (17%)	18 (28%)	13 (20%)	65 (100%)
buurt- of jongerencentrum	14 (21%)	7 (11%)	4 (6%)	41 (62%)	66 (100%)
boeken lezen	7 (11%)	3 (5%)	12 (19%)	42 (65%)	62 (100%)
bioscoop	-- --	1 (1%)	23 (36%)	40 (63%)	64 (100%)

Uit deze tabel blijkt dat de respondenten veelvuldig televisie kijken. Ook het disco-bezoek ligt vrij hoog. Opvallend is het grote aantal jongeren dat regelmatig op straat slentert. Deze jongeren zijn allen jonger dan 22 jaar. Bioscoop-bezoek en het lezen van boeken krijgt duidelijk minder voorkeur. De jongeren die wel eens naar een buurthuis en/of jongerencentrum, gaan zijn allen 21 jaar of jonger. In dit onderzoek wordt geen verband gevonden tussen de bovengenoemde activiteiten en het schoolgaand/werkend of werkloos zijn.

3.3 Sport

Verder is het interessant om te bekijken in hoeverre de respondenten zelf ook (actief) sporten of passief veel met sport bezig zijn.

Tabel 9: activiteiten-sport

Activiteiten	paar keer per week	1 keer per week	1 keer per maand	nauwelijks/ nooit	Totaal
zelf sporten	41 (62%)	11 (17%)	4 (6%)	10 (15%)	66 (100%)
sportprogramma's op t.v. kijken	58 (89%)	7 (11%)	-- --	-- --	65 (100%)

Opvallend is dat veel respondenten zelf actief sporten, negen jongens sporten zelfs vrijwel iedere dag. 41 geïnterviewde jongeren voetballen waarvan 30 in clubverband; 8 jongens beoefenen een vechtsport, waarvan 5 in clubverband. De meer passieve belangstelling voor sport is eveneens groot: 55 (83%) van de respondenten leest voetbalbladen en/of tijdschriften over sport in het algemeen.

3.4 Buurthuizen/jongerencentra

Om te inventariseren waar de jongeren door de week en in de weekends te vinden zijn is gevraagd of en naar welke buurthuizen/jongerencentra, koffieshops (3.5) en/of cafés (3.6) de geïnterviewde jongeren gaan.

In tabel 8 staat vermeld dat 38% van de respondenten wel eens naar een buurthuis of jongerencentrum gaat. Door de jongeren worden tien verschillende centra genoemd, waaronder Dynamo (4x), Lambiek (3x), Oase (2x), Hemelrijk (2x), de Ronde (2x) allen te Eindhoven en de Bunker (3x) te Best. In de volgende tabel staan genoemd wat die jongens in de buurthuizen jongerencentra zoal doen.

Tabel 10: activiteiten-jongerencentra

Activiteiten	vaak	zelden	nooit	totaal
biljarten	6	12	12	30
praten	25	2	1	28
drinken	23	3	3	29
dansen	2	7	19	28
blowen	11	6	11	28

De geïnterviewde jongeren blijken in de buurthuizen/jongerencentra vooral te praten (er is niet gevraagd waarover gepraat wordt) en te drinken. Ook wordt er regelmatig geblowd.

De bekendheid van buurtwerkers onder de geïnterviewde jongeren is laag, slechts vier jongens zeggen een buurtwerker (alleen) van naam te kennen en 1 jongen kent deze ook meer persoonlijk. Ongeveer de helft (48%) van de geïnterviewde jongeren is van mening dat er voldoende vermaak is in de stad of buurt waar ze wonen. Vooral de jongeren uit de dorpen rond Eindhoven, zoals Gemert en Best, stellen dat het ontbreekt aan specifieke voorzieningen voor jongeren, zoals een jeugdsoos of een discotheek.

3.5 Koffieshop

Ongeveer een kwart (26%) van de respondenten komt regelmatig in koffiешops in Eindhoven. Genoemd worden onder andere Donald Duck (4x), Bakkerij (3x), Pink Panther, New Wave en Space. Eén jongen gaat iedere dag naar een koffiешop, drie gaan 2 tot 3 keer in de week, twaalf jongens alleen in het weekend en één op koopavond. Er bestaat een verband tussen het regelmatig bezoeken van een koffiешop en het gebruiken van hasj/marihuana.

3.6 Stamcafé

Een veel groter aantal jongens, namelijk 70% gaat regelmatig naar hetzelfde café. Zeven jongens gaan elke dag, achttien jongens gaan 2 tot 3 keer per week, en tusslotted gaan tweeëntwintig jongens alleen in het weekend naar een bepaald café.

Door de respondenten wordt een heel scala aan stamcafé's genoemd. Het meest genoemd wordt de Banaan te Eindhoven (17x) en verder onder andere Lindenboom (onbekend) (5x), zaal Vissers e Best (4x), Dynamo te Eindhoven (4x), Heidelust (onbekend) (3x), en drie keer wordt in het algemeen Stratumseind (een straat met tal van café's) genoemd.

Jongeren die een bepaald stamcafé hebben nuttigen meer frequent alcohol dan jongeren die niet een bepaald stamcafé hebben. Er bestaat geen duidelijk verband tussen leeftijd en het hebben van een stamcafé.

3.7 Supportershome

Aan de jongens is gevraagd of ze het supportershome bezoeken, zo nee, waarom niet en zo ja, wanneer.

Tabel 11: bezoek supportershome

	abs	%
ja, regelmatig	5	8%
ja, soms	17	27%
nee, niet meer	5	8%
nee, nooit	<u>36</u>	<u>57%</u>
totaal	63	100%

Twee jongeren wisten niet van het bestaan van het supportershome en één jongen heeft de vraag niet ingevuld.

Als reden om niet naar het supportershome te gaan, wordt hoofdzakelijk genoemd dat het home voor een andere doelgroep is: "is voor oude(re) mensen", "ik heb geen stropdas" en/of dat ze geen behoefte of zin hebben om erheen te gaan: "saai", "te netjes".

Van de jongeren die (wel eens) het home bezoeken zeggen zestien jongeren voor een wedstrijd naar het home te gaan en acht na afloop van een wedstrijd.

Slechts acht jongens bezoeken het supportershome ook door de week waarvan drie jongens naar kaartavonden gaan; twee gaan alleen naar speciale bijeenkomsten en twee jongens gaan naar het supportershome voor het bestellen en afhalen van kaartjes en het boeken van reizen.

Geen van de geïnterviewde jongeren is actief binnen het supportershome.

3.8 Vrienden

De helft van de geïnterviewde jongeren gaat bij het voetballen met dezelfde jongens om als door de week. Bij 38% zijn het ten dele dezelfde jongens en bij 11% zijn het andere jongeren.

De meeste jongeren zeggen dat ze makkelijk vrienden maken en dat dit hoofdzakelijk langdurige vriendschappen zijn.

Elf respondenten stellen dat ze makkelijker vrienden zouden willen maken. Er wordt geen verschil geconstateerd tussen het maken van vriendschappen tussen jongens en meisjes.

Achtentwintig (43%) van de geënquêteerde jongeren hebben een vriendin.

Verder is gevraagd waar de jongens hun voetbalvrienden ontmoeten.

Tabel 12: ontmoeten voetbalvrienden

Ontmoeten voetbalvrienden	ja	nee	totaal
bij hen of bij mij thuis	43 (69%)	19 (31%)	62 (100%)
op straat	11 (18%)	51 (82%)	62 (100%)
in cafetaria's/café	25 (40%)	37 (60%)	62 (100%)
buurthuis/jongerencentra	4 (6%)	58 (94%)	62 (100%)
koffieshop	4 (3%)	60 (97%)	62 (100%)
winkelcentrum	8 (13%)	54 (87%)	62 (100%)

Hieruit blijkt dat de meeste jongeren hun voetbalvrienden thuis ontmoeten. Buitenshuis is het cafetaria/café het meest geliefde ontmoetingspunt.

3.9 Gebruik alcohol/drugs

In de volgende tabel wordt het gebruik van alcohol en marihuana/hasj weergegeven.

Tabel 13: gebruik alcohol + marihuana/hasj

frequentie	alcohol		marihuana/hasj	
	abs	%	abs	%
iedere dag	6	9%	1	2%
enkele keren per week	37	56%	5	8%
1-2 keer per week	14	21%	5	8%
meer 1 keer per maand	2	3%	4	6%
minder 1 keer per maand	1	2%	8	12%
nooit	6	9%	43	66%
totaal	66	100%	66	100%

Geen van de geïnterviewde jongeren zegt heroïne en twee jongeren zeggen minder dan 1 keer per maand cocaïne te gebruiken.

Uit de tabel blijkt dat een groot aantal jongeren regelmatig alcohol nuttigt.

Er is overigens niet naar hoeveelheden gevraagd. Wel is gevraagd naar het alcoholgebruik onderweg naar een wedstrijd: 38% drinkt dan vrij vaak, 39% wel eens en 23% van de geïnterviewde jongeren gebruikt nooit alcohol onderweg naar een wedstrijd. Uit de diepte-interviews blijkt dat het café de Banaan tot voor kort als het ontmoetingspunt voor supporters bij zowel uit- als thuiswedstrijden heeft gefungeerd.

De jongens zeggen dat er behoorlijke hoeveelheden alcohol genuttigd worden voor een wedstrijd: "Voor wedstrijden waren we altijd met ongeveer 80 personen in de Banaan: mijn groepje drinkt dan voor f 50,- á f 60,- per persoon". Drie jongens zeggen zo'n 10 á 20 pilsjes te drinken. Het aantal vaten wat er voor een wedstrijd doorheen ging, wordt geschat tussen de 5 en de 12.

Op dit moment is dit café op zondagochtenden op last van de politie gesloten.

Er bestaat geen significant verband tussen het gebruik van alcohol/marihuana/hasj en het zelf actief sporten.

Eenderde van de respondenten blowt wel eens of regelmatig tijdens het kijken of onderweg naar een wedstrijd. Dit is opmerkelijk: dat betekent dat ongeveer alle jongeren die blowen dat ook wel eens bij/rond het voetballen doen. Het zijn vooral de jongere supporters die zeggen te blowen en de jongeren die regelmatig naar koffieshops gaan.

4 Wedstrijdbezoek

4.1 Inleiding

Naast de frequentie van het voetbalbezoek wordt beschreven hoeveel van de jongeren zich een "echte sider" voelen en tot welk "type" zij zichzelf vinden horen. Verder wordt beschreven hoe jongeren naar uitwedstrijden reizen en waar ze hun vrienden ontmoeten.

4.2 Frequentie

De meeste respondenten (95%) gaat regelmatig naar voetbal (meestal betaald voetbal) kijken.

Tabel 14: frequentie wedstrijdbezoek

frequentie	abs	%
ja, iedere week	47	72%
ja, alleen thuiswedstrijden	12	19%
ja, alleen uitwedstrijden	1	1%
ja, 1 keer per maand	2	3%
ja, minder dan 1 keer per maand	3	5%
nee, nooit	--	--
totaal	65	100%

De geënquêteerden bezoeken al meerdere jaren de wedstrijden van PSV, dertig (46%) doen dit zelf al langer dan 6 jaar.

4.3 Side

Van de respondenten staan 61 jongeren (94%) in het side-vak. 81% van de jongeren beschouwt zichzelf als een L-sider. Een verdere onderverdeling wordt in de volgende tabel gegeven.

Tabel 15: "typen" siders

"typen" siders	abs.	%
meelopers	9	15%
jonkies	3	5%
veteranen	9	15%
harde kerner	19	30%
anders	<u>22</u>	<u>35%</u>
totaal	62	100%

Een groot aantal van de geïnterviewde jongeren, vooral tussen de 16 en 21 jaar beschouwt zichzelf als harde kerner. Een nog groter deel van de respondenten kan zich niet in deze onderverdeling vinden: onder andere twee jongens zeggen dat ze soms tot de harde kern en soms tot de meelopers behoren en tien jongeren beschouwen zichzelf als echte/gezellige/vaste supporter.

Deze variabele is 'gecrosst' met een groot aantal andere variabelen om een duidelijker beeld te krijgen van de verschillende "typen" siders. Hieruit blijkt dat:

- Relatief veel veteranen een vriendin hebben; van de meelopers hebben relatief weinig jongens een vriendin.
In dit onderzoek is geen duidelijk verband gevonden tussen het hebben van een vriendin en het zichzelf vinden behoren tot de harde kern: vijf jongens die zichzelf tot de harde kern rekenen hebben langer dan 3 maanden een vriendin.
- Opvallend is dat in dit onderzoek geen verband gevonden wordt tussen het hebben van een vriendin en relgedrag. De indruk bestaat echter dat dit wel degelijk invloed heeft.
Jongens die een vriendin hebben vechten niet vaker of minder vaak en worden ook niet meer of minder frequent opgepakt.
- Meelopers en jonkies vechten minder vaak dan veteranen; zij worden ook minder vaak door de politie opgepakt dan de andere groepen supporters.
Harde kerner vechten het meest en worden het meest frequent opgepakt, ook doen deze jongens het vaakst mee aan vechtpartijen buiten het voetbal om. Wapenbezit (messen, kettingen) komt alleen bij harde kerner voor.
- De meelopers doen wel (allemaal) mee aan vernielingen evenals de harde kerner (zij vernielen vaker).
- Vooral de harde kerner en de "overigen" hebben wel eens een fiets gestolen.
- De meeste meelopers zijn schoolgaand.
Van de harde kern zijn 8 jongens schoolgaand (van de 30),
3 jongens werkloos (van de 11) en
8 jongens werkend (van de 25).
- Vooral de harde kerner gebruiken alcohol voor de wedstrijd en blowen tijdens de wedstrijden.
- Er bestaat geen verband tussen de manier van reizen en het 'type sider'.

4.4 Reizen bij uitwedstrijden

In de volgende tabel staat beschreven hoe de respondenten reizen bij uitwedstrijden.

Tabel 16: reizen bij uitwedstrijden

	vaak	soms	nooit	totaal
alleen, met eigen vervoer	4	26	26	56
alleen, met de supporterstrein	19	22	16	57
alleen, met de supportersbus	2	4	50	56
met vrienden, met eigen vervoer	13	37	10	60
met vrienden, met de supp.trein	35	19	8	62
met vrienden, met de supportersbus	1	7	46	54

Uit deze tabel blijkt dat de meeste jongens met vrienden naar een uitwedstrijd gaan en het reizen met de supporterstrein (combi-kaartregeling).

Vooraf bij risicowedstrijden zeggen de respondenten gebruik te maken van de combi-regeling, aangezien zij het veiliger vinden: "je kunt tenminste vrijuit juichen", "met de auto (met een kleine groep) is het veel te link".

4.5 Ontmoeten vrienden voor de wedstrijd

Zowel bij uit- als bij thuiswedstrijden ontmoeten de meeste jongens eerst vrienden, alvorens naar een wedstrijd te gaan. 70% van de jongens heeft een vaste ontmoetingsplaats: zeventien jongens ontmoeten elkaar in het café "De Banaan", elf jongens treffen elkaar bij vrienden thuis, vier jongens zien elkaar op het station (zeven bij uitwedstrijden) en drie jongens zien elkaar in een café.

Tot groot ongenoegen van de respondenten is in verband met overlast, de Banaan nu echter voor de wedstrijden niet meer geopend. Ze ontmoeten elkaar nu in het centrum, op straat of bij Mc.Donald's.

5 VOETBALVANDALISME EN OVERIGE VORMEN VAN DELINQUENT GEDRAG

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven of jongeren zich rond of buiten het voetbal om schuldig maken aan vandalistisch gedrag en andere vormen van delinquentie (vechten/stelen). Ook is gekeken naar de houding van jongeren rond rellen.

5.2 Vechten/vandalisme/inbraak

In de volgende tabel wordt weergegeven hoeveel van de geïnterviewde jongens zich buiten het voetbal om schuldig hebben gemaakt aan delinquent gedrag.

Tabel 17: Vechten/vandalisme/inbraak

	nooit	enkele keer	meerdere keren	totaal
vechten	10	28	26	64
iets vernield	8	37	21	66
iets gestolen	17	29	20	66
brandje gesticht	33	26	6	65

Uit deze tabel blijkt dat slechts een klein percentage van de jongeren (15%-25%) nog nooit gevochten, iets vernield of iets gestolen heeft.

5.3 Houding ten opzichte van rellen bij P.S.V.

Verder is gevraagd wat de jongens vinden van de rellen rond wedstrijden van P.S.V.

Tabel 18: rellen bij P.S.V.

	abs.	%
leuk/spannend	34	51%
vervelend	2	3%
soms leuk/soms vervelend	23	35%
geen mening en anders	7	11%
totaal	66	100%

De helft van de jongeren vindt de relletjes rond voetbalwedstrijden leuk en/of spannend. Slechts 3% vindt het echt vervelend. 73% van de respondenten zegt vaker naar voetbalwedstrijden te gaan kijken als er een kans op relletjes is.

Opvallend is dat er een negatief verband bestaat tussen deze variabele en het zelf actief sport beoefenen: jongeren die nooit/nauwelijks sporten zeggen vaker alleen naar wedstrijden te gaan om het voetballen en niet om de relletjes dan jongeren die wel zelf een sport beoefenen.

Driekwart van de respondenten zegt werkelijk een hekel aan supporters van een andere club te hebben (met name die van Ajax).

5.4 Opgepakt

Net iets meer dan de helft van de jongens is om verschillende redenen, wel eens door de politie opgepakt rond voetbalwedstrijden.

Tabel 19: reden oppakken

	ja	nee	totaal
vechten	25	10	35
stenen gooien	12	23	35
wapenbezit	6	29	35
wapengebruik	4	31	35
vernielingen	18	17	35

Van de 35 supporters die opgepakt zijn, was dat in de meeste gevallen vanwege vechtpartijen en/of het plegen van vernielingen. Tien jongens zeggen meer dan drie keer door de politie te zijn opgepakt.

De redenen om te vechten zijn divers:

- Twee jongens zijn toevallig een keer betrokken geraakt in een vechtpartij en zijn sindsdien steeds vaker gaan meevechten als een soort revanche-gedachte.
- "Zijn altijd uitgescholden voor boeren. Als ze nu weer beginnen te schelden wordt ik hels". —
- "Je moet je eigen stad verdedigen".
- Meerdere jongens vechten "voor de kick, de sensatie".
- De media: "De kranten staan er achteraf vol van: je bent blij dat je erbij hoort".

De respondenten noemen twee redenen om te stoppen met vechten:

- "je wordt ouder", "die tijd is voorbij, ik heb voldoende uitgevreten".
- "ben een keer opgepakt, moest toen voorgekomen, nou toen ben ik gestopt", "ik ben zo gestraft door m'n vader nadat ik door de politie was gepakt, dat ik het nooit meer zal doen".

Uit de diepte interviews blijkt dat veel jongens bij vechtpartijen gaan kijken of de "tegenstanders" alleen een beetje uitdagen, anderen proberen zich hier zoveel mogelijk buiten te houden. Weer anderen zeggen te genieten van een eerlijk gevecht: "een flinke hakpartij tussen 100 Ajax-supporters en 100 PSV-supporters zie ik wel zitten", maar vele respondenten hebben er wel iets op tegen als er onschuldigen gepakt worden of er messen of kettingen aan te pas komen of er met een grote meerderheid op een minderheid wordt ingebeukt.

5.5 Attitude voetbalvandalisme

Tenslotte is gevraagd hoe de respondenten tegen het voetbalvandalisme aankijken. Een aantal jongeren is van mening dat het voetbalvandalisme dit jaar duidelijk minder is dan het voorgaande seizoen. "Voetbalvandalisme is geen goede zaak, al doe ik er wel eens aan mee". "Ik haat het, het slaat nergens op". "Als je jonger bent vind je het mooi, maar als je ouder wordt ga je je eraan storen". "De media werken het in de hand". "Het mag niet verergeren: geen bommen en messen". Maar ook: "wordt veel te rustig" en "er moet meer vernield worden".

6 SUPPORTERSPROJECT

6.1 Inleiding

In de diepte-interviews is gevraagd of de respondenten de supporterscoördinatoren kennen en wat ze vinden dat ze zouden moeten doen. Verder is gevraagd welke activiteiten ze graag georganiseerd zouden zien en of ze wel eens aan specifieke projecten hebben deelgenomen.

6.2 Bekendheid supporterscoördinatoren

Ten behoeve van het project "Voetbalvandalisme-Jeugdwelzijn" zijn twee supporterscoördinatoren aangesteld.

In de diepte-interviews (gehouden onder 35 supporters) is gevraagd of de respondenten deze coördinatoren kennen: zeven jongens zeggen de coördinatoren te kennen, zeven jongens zeggen de coördinatoren alleen van gezicht te kennen en veertien jongens zeggen de coördinatoren niet te kennen.

Vier jongens denken dat het maatschappelijk werkers zijn. Degenen die de supporterscoördinatoren kennen zeggen vooral een praatje met hen te maken over voetbal.

6.3 Mogelijke taken/activiteiten supporterscoördinatoren

Volgens de respondenten zijn mogelijke taken/activiteiten van de aangestelde coördinatoren:

- Informatie verschaffen: bijvoorbeeld over hoe laat de trein gaat/kaartjesverkoop.
- Bemiddelen bij problemen: als er zich tijdens de reis (in de trein) of tijdens de wedstrijden problemen voordoen kunnen de supporterscoördinatoren proberen bemiddelend op te treden.
- Preventief ingrijpen: als de supporterscoördinatoren er bij zijn weten ze tegen wie ze wat wanneer moeten zeggen om dingen tegen te houden en jongens die opgefokt zijn te kalmeren.
- Vervullen van een brugfunctie: tussen de supporters en (het bestuur van) P.S.V.
- Hulp verlenen: aan jongens die problemen hebben op school/thuis of op het werk, met alcohol/drugs of met het vinden van werk/een woning.

Meerdere malen wordt benadrukt dat het van het grootste belang is dat de supporterscoördinatoren eerst langzamerhand het vertrouwen van de supporters winnen en zich zeker niet opdringen. Pas als ze het vertrouwen hebben kunnen ze een rol van betekenis spelen.

Op dit moment hebben de supporterscoördinatoren nog weinig invloed. De respondenten staan echter zeker niet negatief tegenover de aangestelde coördinatoren.

Sommige jongens willen eerst eens rustig afwachten of de coördinatoren geen informatie aan de politie doorspelen. Over de "stillen" uit Eindhoven die bij uitwedstrijden in het vak voor de L-side supporters staan, valt trouwens geen slecht woord. Ze worden menselijker en redelijker gevonden dan de andere politie-agenten. Hun optreden en het meereizen heeft volgens de jongens wel effect: ze gedragen zich beter en rustiger als er 'stillen' bij zijn. Al wordt toegevoegd dat de problemen zich niet in het stadion voordoen: 'daar is het toch altijd wel rustig'.

6.4 Gewenste activiteiten

Aan de respondenten is gevraagd of ze zouden willen dat er bepaalde activiteiten georganiseerd zouden worden en of ze dan mee zouden doen. Opvallend is dat de jongens weinig concrete ideeën hebben over te organiseren activiteiten. Wel stelt een groot aantal dat ze wel mee zouden doen als er iets voor de L-side georganiseerd zou worden. Voor sommigen is de afstand van hun woonplaats naar Eindhoven een bezwaar om door de week aan activiteiten mee te doen.

Ongeveer de helft (17) van de jongens bij wie een diepte-interview is afgenomen zeggen graag een eigen home voor de L-side te willen hebben. De bestaande ruimte binnen PSV-stadion voor de supportersvereniging is niet echt bedoeld en ook niet geschikt voor dit deel van de supporters. De respondenten zijn van mening dat de club weinig voor de L-siders doet. De meeste jongens zijn vrij vaag over de binnen dit home te organiseren activiteiten: ze willen een plek om bij elkaar te zijn, jongens onder elkaar, en over voetbal te kunnen praten. Een aantal jongens zou in het home ook graag willen biljarten, darts spelen, tafelvoetballen en video's kijken. Dertien respondenten (van de 35) zouden graag meer contact met spelers willen hebben. Een aantal is wel eens naar trainingen gegaan om spelers te ontmoeten. Enkele jongens zeggen het geweldig te vinden dat sommige spelers na afloop van een wedstrijd naar het vak gaan om de supporters te bedanken. Over het organiseren van activiteiten voor supporters van de verschillende sides wordt vrij negatief gedacht. Waarschijnlijk mede onder invloed van de slechte ervaringen met een zaalvoetbaltoernooi dat enkele jaren geleden georganiseerd is en waar verschillende sides aan deelnamen. Jongeren verzekeren dat het een puinhoop zal worden: "je wordt geprovoceerd of je gaat zelf provoceren", "ik zou er naar toe gaan om te vechten". Over het spelen van voorwedstrijden* tussen de sides voor de officiële wedstrijd zijn de meningen uiteenlopend. Een aantal lijkt het leuk, anderen stellen dat ook dit zal uitmonden in één grote vechtpartij. Een klein aantal jongeren zou graag willen veld- en/of zaalvoetballen met- en tegen supporters van de L-side.

*= NB: De voorwedstrijd bij P.E.C.-P.S.V., gespeeld op 25 maart 1989 was een succes.

6.5 Deelname jeugdwelzijnsprojecten

In Eindhoven is een aantal projecten opgezet, bijvoorbeeld in het kader van bijscholing, het opdoen van werkervaring en op het gebied van alcohol en drugs, waar in principe ook L-siders voor in aanmerking zouden kunnen komen. Gevraagd is of de respondenten deze voorzieningen kennen en of ze er aan deelgenomen hebben.

De projecten op het gebied van bijscholing zijn niet bekend, één jongere is een tijdje bij het CAD geweest, vier jongeren hebben op school en één jongere heeft in Dynamo voorlichting over alcohol en drugs gehad.

Eenderde van de jongeren heeft wel eens van het survival-project gehoord, maar geen van de respondenten heeft er aan deelgenomen. Een aantal van de jongeren zou op zich wel eens mee willen doen aan een "overlevingstocht".

7 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

In dit verslag staan de bevindingen weergegeven van het doelgroeponderzoek dat in Eindhoven onder 66 L-side supporters heeft plaatsgevonden in het kader van het experiment "Voetbalvandalisme Jeugd welzijn".

De belangrijkste conclusies worden gerangschikt onder de volgende aspecten:

- Achtergrondkenmerken supporters
- Vrije tijdsbesteding
- Wedstrijdbezoek
- Voetbalvandalisme en andere vormen van delinquent gedrag
- Aanknopingspunten project.

Achtergrondkenmerken supporters

- De meeste geïnterviewde jongeren (72%) zijn tussen de 16 en de 21 jaar en wonen bij hun ouders thuis.
 - 62% van de jongeren woont in dorpen om Eindhoven heen. Van de Eindhovense jongeren woont de helft in Woensel.
 - Bijna de helft zit nog op school: LBO, MAVO en MBO zijn de meest voorkomende onderwijstypen. Het aantal werklozen ligt boven het landelijk gemiddelde. De meesten hadden/hebben het niet echt naar hun zin op school en hadden/hebben bepaalde problemen op school met leerkrachten.
- De werkende jongeren (38%) werken voornamelijk in beroepen waarvoor een LBO-opleiding vereist is. Opvallend is dat maar een respondent het niet naar zijn zin heeft op zijn werk. Van de werkloze jongeren (17%) is ongeveer een kwart langer dan een jaar werkloos.

Vrije tijdsbesteding

- De respondenten besteden een groot deel van hun vrije tijd buitenshuis: met name disco-bezoek en het op straat slenteren zijn populair.
- Binnenshuis is televisie kijken een zeer geliefde bezigheid. Er wordt erg weinig gelezen onder de doelgroep, uitgezonderd de voetbalbladen.
- Opvallend is het grote aantal jongeren dat actief sport en dan met name voetbalt.
 - Een groot deel van de respondenten (70%) gaat regelmatig naar een café en een kwart van de respondenten komt regelmatig in koffieshops. Het alcoholgebruik ligt vrij hoog. Niet opzienbarend is het geconstateerde verband tussen het regelmatig bezoeken van een café en het nuttigen van alcohol en het regelmatig bezoeken van een koffieshop en het regelmatig roken van hasj/marihuana.
 - Een kwart van de respondenten komt minimaal een keer per maand in een jongerencentrum. De volgende centra zijn genoemd: Dynamo, Lambiek, De Bunker, Oase, Hemelrijk en De Ronde.
 - Jongeren van buiten Eindhoven vinden het in hun dorp vaak aan specifieke voorzieningen voor jongeren ontbreken.
 - Hoewel de meeste jongeren zeggen dat ze makkelijk vrienden maken zijn er toch nog elf jongens die zeggen wel makkelijker vrienden te willen maken. Bijna de helft van de respondenten heeft een vriendin.

Voetbalbezoek

- Bijna alle respondenten zitten in het L-side vak en 81% beschouwt zich ook als L-sider.
72% gaat iedere week naar voetbal kijken (overigens kunnen dit ook wedstrijden van andere clubs dan PSV zijn).
- De meeste respondenten (70%) hebben een vaste ontmoetingsplaats voor wedstrijden van PSV. De Banaan bleek zeer populair te zijn als ontmoetingslokatie. Een wat minder groot deel komt thuis bij andere supporters bij elkaar.
- De jongeren komen nauwelijks in het supportershome, ze hebben ook duidelijk het idee dat dit home niet voor hen bestemd is.
- De meeste jongeren gaan met vrienden naar een uitwedstrijd en reizen met de combi-trein. Opvallend is verder dat jongeren vooral bij risicowedstrijden uit veiligheidsoverwegingen met de combi reizen.

Voetbalvandalisme en andere vormen van delinquent gedrag

- Een deel van de respondenten (30%), vooral tussen de 16 en 21 jaar, beschouwt zichzelf als harde kerner. De percentages respondenten die zich tot meelopers en veteranen rekenen liggen gelijk (15%) en een zeer klein deel beschouwt zichzelf als jonkie (5%). Het grootste deel (35%) rekent zich echter niet tot een van deze groepen: ongeveer de helft van deze groep zegt zich als gezellige/vaste supporter te beschouwen.
- De harde kerners vechten het meest frequent. Alleen door deze groep worden wapens naar wedstrijden meegenomen.
- De meelopers doen allemaal mee aan het plegen van vernielingen evenals de harde kerners. De laatsten vernielen wel vaker. Er bestaat geen verband tussen verniel- en vechtgedrag.
- Verder opvallend is dat vooral de harde kerners voor de wedstrijd alcohol gebruiken en tijdens de wedstrijd of onderweg naar een wedstrijd drugs.
- Ruim de helft van de jongeren is wel eens door de politie opgepakt rond voetbalwedstrijden; harde kerners zijn het meest frequent opgepakt.
- Er bestaat geen duidelijk verband tussen het hebben van een vriendin en het meedoen aan rellen.
- Er is eveneens geen verband tussen het zichzelf tot de harde kern rekenen en of men al dan niet werkt of werkloos is.
- Slechts een klein deel van de jongeren heeft nooit gevochten, iets vernield of iets gestolen.
- Bijna driekwart van de respondenten zegt vaker naar wedstrijden te gaan als de kans op relletjes groter is. Veel jongens dagen alleen een beetje uit en kijken naar vechtpartijen. Anderen zeggen te genieten van een eerlijk gevecht, maar hebben er iets op tegen als er messen of kettingen aan te pas komen. Er bestaan dus wel degelijk normen en waarden.

Aanknopingspunten project

- De supportersgroep vormt geen hechte eenheid: de supporters wonen in veel verschillende plaatsen (dorpen in de buurt van Eindhoven). Dit heeft als nadeel dat het vandalisme experiment wel een lokaal project is. De diverse gemeenten subsidieren lokale instellingen voor het werken met een (lokale) doelgroep. Zo kan het jongerencentrum Dynamo zijn terrein niet uitbreiden in de regio.

Verder is dit een duidelijk nadeel bij het organiseren van activiteiten voor de doelgroep L-side supporters: sommige jongens komen alleen voor het voetbal naar Eindhoven (en een aantal op vrijdag- en zaterdagavond). Er is ook geen sprake van duidelijke ontmoetingspunten van de leden van de L-side. Wel ontmoette een groep supporters elkaar voor de wedstrijd lange tijd in de Banaan. Dit café is op dit moment echter -op last van de politie- op zondagmorgen gesloten in verband met overlast. Bijna 70% van de respondenten zegt zijn voetbalvrienden (buiten het voetbal om) thuis te ontmoeten. Voor de supporterscoördinatoren zijn deze punten duidelijk nadelig.

Indien men overweegt het "oude" ontmoetingscentrum voor supporters in ere te herstellen c.q. een nieuwe lokatie te vinden, is het in ieder geval van belang dat aan het drankgebruik paal en perk wordt gesteld.

- In de diepte-interviews is gevraagd of de respondenten de supporterscoördinatoren kennen. Ongeveer de helft kent deze coördinatoren, vooral van het maken van praatjes over voetbal rond een wedstrijd. De jongeren stellen een uitgebreid takenpakket voor de coördinatoren op. Het betreft:
 - .verschaffen van informatie,
 - .bemiddelen bij problemen rond wedstrijden en preventief ingrijpen om problemen te voorkomen,
 - .brugfunctie tussen supporters en club,
 - .individuele hulpverlening
 Op dit moment hebben de coördinatoren nog weinig invloed. Door de jongeren wordt gesteld dat de coördinatoren eerst hun vertrouwen moeten winnen, alvorens ze een rol van betekenis kunnen spelen.
- Over mogelijk te organiseren activiteiten blijven de jongeren vrij vaag. Wel stelt een groot aantal dat ze wel mee zouden doen als er iets georganiseerd zou worden. Jongeren hebben slecht geleerd hun vrije tijd te besteden (kenmerk: consumptie).
- De helft van de geïnterviewde jongeren zouden graag een eigen L-side home gerealiseerd zien. Dit is echter niet overeenkomstig de uitgangspunten van de begeleidingscommissie. Deze streeft een integratie van de jonge supporters binnen de bestaande supportersvereniging na.
- Activiteiten met andere sides samen, bijvoorbeeld een zaalvoetbaltoernooi, zijn volgens veel jongeren gedoemd te mislukken en zullen uitmonden in een grote vechtpartij.
- Voor het creëren van een positievere binding aan de club lijkt het aanbod van sportieve activiteiten een goede mogelijkheid, aangezien het zelf actief sporten wel aansluit bij de interesses van de geïnterviewde jongeren. Wellicht is het mogelijk om in samenwerking met de voetbalclubs, waar de respondenten lid van zijn, activiteiten te organiseren. Sport is dan middel.
- Ongeveer eenderde deel van de geïnterviewde jongeren zou het op prijs stellen meer contact met spelers te hebben. Ook hier liggen wellicht mogelijkheden om de positieve binding tussen supporters en de club te vergroten.

- Een mogelijk aanknopingspunt vormt tenslotte het gegeven dat vooral de supporters jonger dan 21 in jongerencentra komen. Wellicht kunnen in samenwerking met enkele van deze centra bepaalde activiteiten voor deze doelgroep worden ontwikkeld.
- Tot op heden hebben de geïnterviewde jongeren niet of nauwelijks aan bepaalde jeugdwelzijnsprojecten geparticipeerd.